

BML

BESLUT

1 (4)

1987-05-22
rek + mb

11.121-4557-78
84-07

KOPIA

Enligt sändlista

Bildande av Trysunda naturreservat, Nätra socken, Örnsköldsviks kommun

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Trysunda naturreservat
Kommun: Örnsköldsvik
Socken: Nätra och Själevad
Läge: Öarna Trysunda, Trysundaholmen, Skrubban, Gråskär, Rödklubben, Björnviksklubben, Sundsklubben samt del av Öarna Klösan, Klösbådan och Allö i Örnsköldsviks ytterskärgård
Areal: Ca 378 ha land, varav 10 ha öppen mark, 104 ha skog, 264 ha impediment (mest berg). Vatten i havet intill 300 m från land ingår *Totalt 932 ha*
Kartblad: Topografisk karta 19I 50, 19J SV
Ekonomisk karta 19I 0j, 19I 1j, 19J 1a (198 09, 198 19, 199 10)
Fastigheter: Trysunda 1:1, 1:2 och 1:3 i Nätra socken samt Klösan 1:1 i Själevads socken
Markägare: Staten genom statens naturvårdsverk (Trysunda 1:1 och Klösan 1:1), Nätra församling (1:2) och föreningen Trysundagården (1:3)
Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län
Objekt nr: 2202047

Grund för beslutet

Trysunda övärld utgör en del av Höga Kustens ytterskärgård och har stort skyddsvärde genom sitt stora och väl bevarade fiskeläge, intressanta geologi och karaktéristiska flora och fauna. Trysunda har stort värde för friluftslivet och på ön finns gästhamn, strövstigar m m. Fiskeläget är det bäst bevarade i länet och har använts under mycket lång tid. Det började nämnas vid mitten av 1550-talet och hade byggts ut till nuvarande storlek vid slutet av 1800-talet.

Naturreservatet ligger i Höga Kusten, som utpekats som riksintressant område för såväl den vetenskapliga och kulturella naturvården som kulturminnesvården och friluftslivet. Fiskeläget har i den fysiska riksplaneringen klassats som kulturhistoriskt intressant.

2284-P87/0522-1

1987-05-22
rek + mb

11.121-4557-78
84-07

Länsstyrelsens beslut om naturreservat

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, i dess nuvarande lydelse) förklarar länsstyrelsen fastigheterna Trysunda 1:1, 1:2 och 1:3 i Nätra socken samt Klösan 1:1 i Själevads socken, Örnsköldsviks kommun som naturreservat. Inom det område som markerats på en till beslutet bif. karta omfattar reservatet land och vatten ut till ett avstånd på 300 m från strandlinjen.

Ändamålet med reservatet är att

- vårda och bevara öarnas särpräglade natur- och kulturmiljöer
- främja den fast boende fiskarbefolkningens arbete och boende på Trysunda
- säkerställa tillgängligheten och underlätta för rörligt friluftsliv i området i den mån detta inte står i strid mot ovanstående syften.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8, 9 och 10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

- A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkning i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att:

1. förändra områdets topografi och landskapets allmänna karaktär genom att bedriva täkt, schaktning eller fyllning med undantag för den husbehovstäkt som markerats på beslutskartan (bilaga 1)
2. avverka skog eller utföra annan åtgärd som påverkar vegetationen utöver vad som framgår av bifogad skötselplan (bilaga 2)

Det är vidare förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

3. uppföra ny byggnad eller riva byggnad
4. ändra befintlig byggnad för att tillgodose nytt ändamål med byggnaden
5. väsentligt förändra byggnads yttre utseende genom ändring av fasad, omfärgning eller utbyte av taktäckningsmaterial
6. dra fram permanent luftledning
7. sätta upp stängsel, plank, mur eller annan liknande anordning.

1987-05-22
rek + mb

11.121-4557-78
84-07

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för åtgärder som är närmare angivna i bifogad skötselplan (bilaga 2).

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

1. Anordningar för utmärkning av reservatet.
2. Uppförande och underhåll av anläggningar för allmänhetens friluftsliv, gästhamn m m som närmare anges i bifogad skötselplan (bilaga 2).
3. Åtgärder för skötsel av skog och öppen mark som närmare anges i bifogad skötselplan (bilaga 2).

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att:

1. göra åverkan på mark och växtlighet
2. störa djurlivet
3. medföra ej kopplad hund
4. göra upp eld annat än på därför iordningställd plats
5. framföra motordrivet fordon på land. Nyttotrafik av boende på Trysunda, statlig eller kommunal tjänsteman är dock tillåten.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Naturvårdsförvaltare för reservatet är skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län.
2. Länsstyrelsen fastställer en till beslutet bif skötselplan.
3. Inom ramen för dessa föreskrifter kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.

1987-05-22
rek + mb11.121-4557-78
84-07

4. Reservatet skall utmärkas av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard och statens naturvårdsverks anvisningar.
5. Naturvårdsförvaltaren skall samråda med Trysunda fiskehamnsförening i frågor som berör fiskeläget.

E. Upphävande av fridlysning på Skrubban

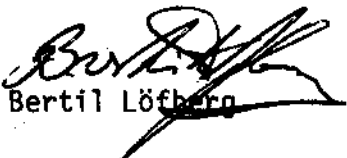
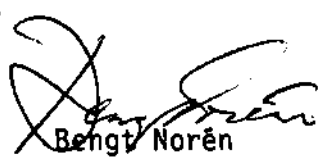
Genom detta beslut upphävs fridlysningen av Fågelberget på Skrubban, som gällt sedan den 4 oktober 1920, enl 6 § lagen angående naturminnesmärkens fredande av år 1909, samt länsstyrelsens beslut den 17 september 1968 om skydd för landskapsbilden jämlikt 19 § naturvårdslagen.

Den som vill klaga över detta beslut, skall skriva till regeringen, energi- och miljödepartementet, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, naturvårdsenheten, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv även namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer, 11.131-937-85. Om Ni önskar ytterligare upplysningar, ta gärna kontakt med Jan Lundqvist, telefon 0611-29 731 (direktnummer).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Bertil Löfberg jämte ledamöterna Stig Andersson, Bengt Ericson, Vidar Fahlén, Ingemar Jonsson, Ivar Nordlander, Lage Nyhlén, Harald Olsson, Stig Olsson, Tage Rödén samt suppleanterna Peter Edwall, Håkan Eriksson, Sten Nilsson, Sigurd Ocklind samt Olle Sandberg.

I beslutet deltog även länsråd Nils Sjölin, tf länsarkitekt Jan Wäreus, byrådirektör Erik Thorsén lantmäterienheten, 1:e länsassessor Håkan Englund och avdelningsdirektör Bengt Norén.

Bertil Löfberg
Bengt Norén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
- ~~3. Upplysningsblankett~~

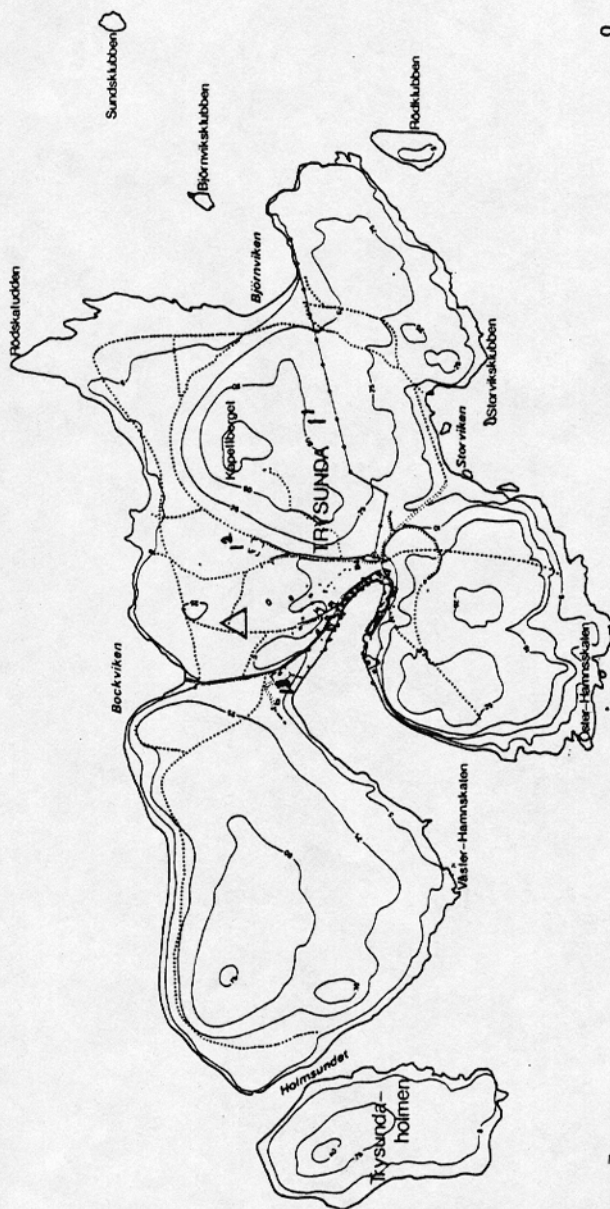
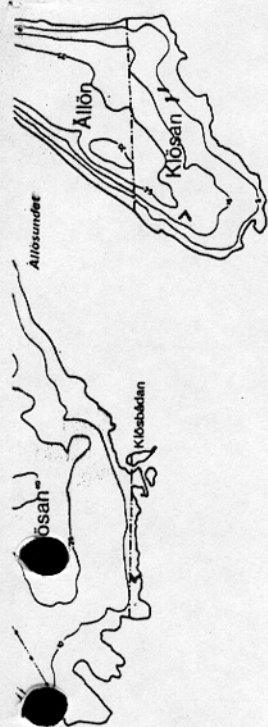
1987-05-22
rek + mb

11.121-4557-78
84-07

Kopia till

Örnsköldsviks kommun, Nygatan 18, 891 00 Örnsköldsvik
Byggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun, Nygatan 18, 891 00
Örnsköldsvik
Fritidsnämnden i Örnsköldsviks kommun, Nygatan 18, 891 00
Örnsköldsvik
Gatukontoret i Örnsköldsviks kommun, Nygatan 18, 891 00
Örnsköldsvik
Statens planverk, Box 22027, 104 22 Stockholm
Vägförvaltningen i Västernorrlands län, Box 186, 871 01 Härnösand
Lantbruksnämnden, Box 1025, 871 01 Härnösand
Fastighetsbildningsmyndigheten i Örnsköldsvik, Bergsgatan 8,
891 00 Örnsköldsvik
Skogsvårdsstyrelsen, Box 3157, 881 03 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Ullånger distriktkontor, Box 76, 870 32
Ullånger
Fiskenämnden i Västernorrlands län, Box 1025, 871 01 Härnösand
Domänverket, Sollefteå revir, Storgatan 81, 881 00 Sollefteå
Domänverket, Box 5036, 901 05 Umeå
Länsförbundet av Sv Naturskyddsföreningen c/o Oskarsson, Pl 1516,
860 24 Ålnö
Polismyndigheten i Örnsköldsvik, Box 179, 891 01 Örnsköldsvik
Tullverket, Västernorrlands Kustbevakningsområde, Skeppsbron 33,
871 00 Härnösand
Naturvårdsenheten, 2 ex
Jan Lundkvist, 4 ex
Bengt Norén
Britt-Marie Lindström
Planenheten
Lantmäterienheten
Juridiska enheten
Bengt Häger

M1

Karta över

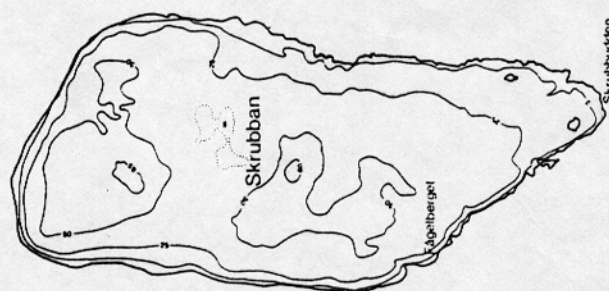
TRYSUNDA NATURRESERVAT

Nätra socker, Örnsköldsviks kommun
Västernorrlands län

Reservatet omfattar de på kartan upptagna öarna med ett vattenområde i havet på 300 m från land. Gräns för reservatet på Allön och Klösan betecknas med ---. Husbehovstakt: Δ

Omritat efter ekonomiska kartan

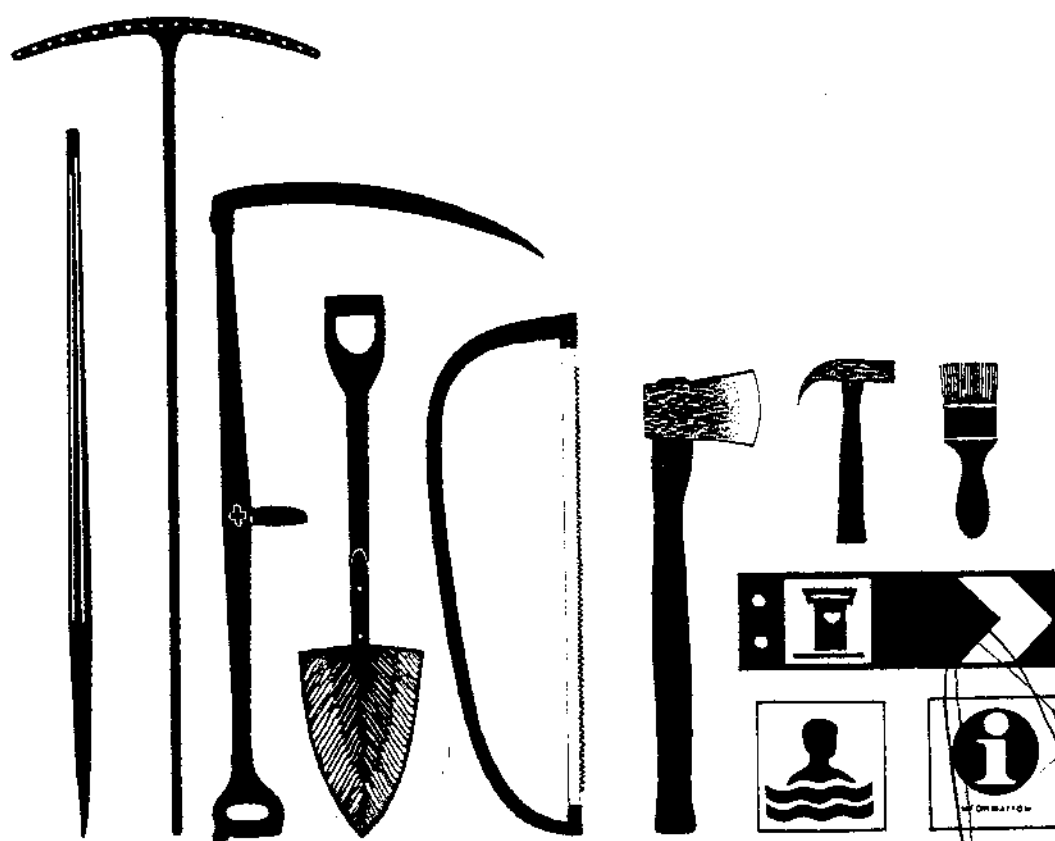
Tillhör länsstyrelsens beslut 1987-05-22,
dnr 11.121-4557-78

SKÖTSELPLAN

TRYSUNDA NATURRESERVAT

Örnsköldsviks kommun
Västernorrlands län

LÄNSSTYRELSEN

VÄSTERNORRLANDS LÄN

FÖRORD

Denna skötselplan har utarbetats av länsstyrelsens naturvårdsenhet.

Skötselplanen består av två delar: 1) Beskrivande del och 2) Plandel. För ytterligare beskrivning av reservatet hänvisas till andra publikationer, se litteraturlistan.

Planen har fastställts av länsstyrelsen

(dnr 11.121-4557-78).

Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

ALLMÄN BESKRIVNING

Här ges en kortfattad sammanställning av reservatets naturförhållanden och fiskelägets karaktär och historia. Mer utförliga presentationer finns i böckerna: "Trysunda - en ö i Höga Kusten", "Trysunda, inventering-program-skötsel" och "Skrubban, inventering och förslag till åtgärder". Se vidare litteraturlistan.

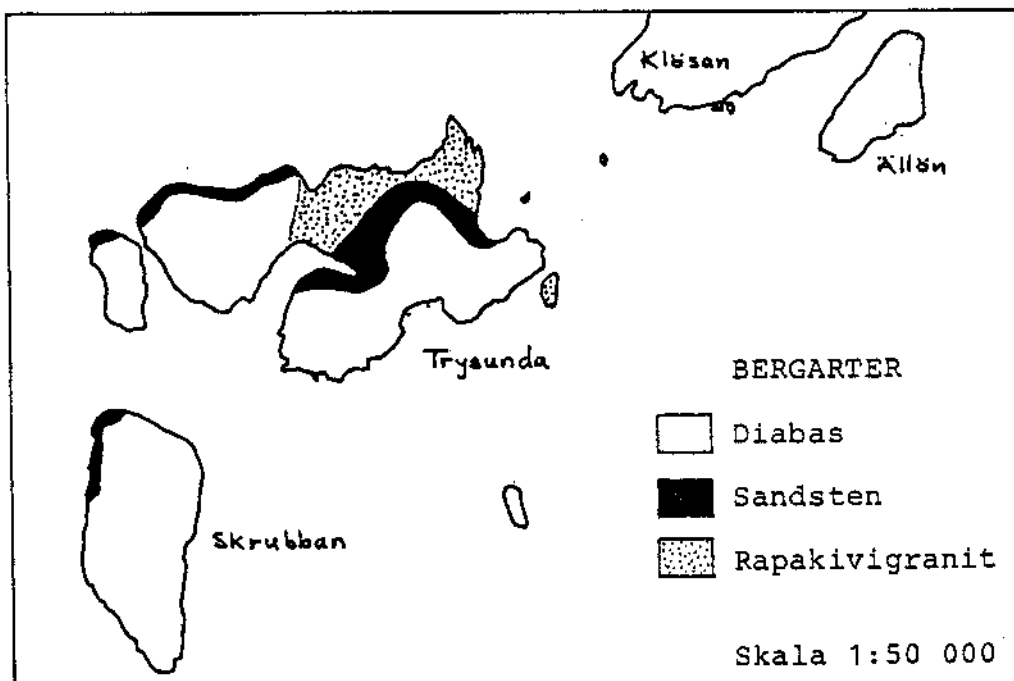
Naturförhållanden

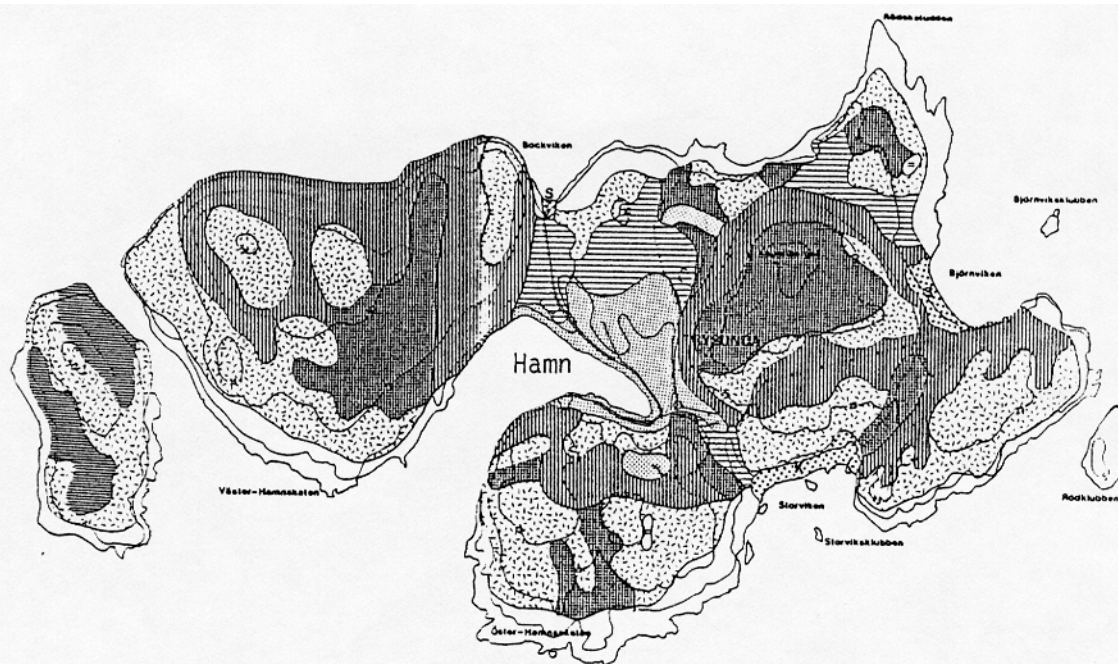
I reservatet ingår öarna Trysunda, Trysundaholmen, Skrubban, halva Allön och omgivande holmar och skär, samt ett strandavsnitt på Klösan. Öarna ligger längst ut i havsbandet i Höga Kusten och naturen präglas av karga berg, senväxande skog och Trysunda fiskeläge med dess bebyggelse och gistvallar.

Geologi

Berggrunden består av röd rapakivigranit överlagrad av sandsten och skiffer som täcks av ett skyddande lager av mörk diabas överst. I diabasen finns tunna horisonter av titan- och vanadinmalm som brutits i liten skala på Trysunda. Vid fågelberget på Skrubban är diabasformationerna magnifika. De uppemot 40 meter höga lodräta stupen är genomdragna av ett kubiskt format system av vertikala klyftor och horisontella avsatser.

Den starka påverkan havet haft på öarna i detta utsatta läge under landhöjningens gång, återspeglar sig i att två tredjedelar av landytan är kalspolat berg. Resten täcks av klapperstensfält och andra svallade grovkorniga avlagringar med grus och sand i mindre exponerade lägen, t ex mellan hamnen och Bockviken på Trysunda. Inlandsisen har jämnat av hållarna och isräfflor visar isens rörelseriktning från nordväst. Havets krafter har skapat de mjukt formade hållar som är särskilt vanliga på öarnas syd- och östsidor.

SKRUBBAN

VEGETATION

- granskog
- tallskog
- barrblandskog
- hållmarkstallskog
- öppen hållmark
- övrig öppen mark
- sand - resp. klapperstensfält
- myr, hållkar

0 500

VEGETATION INOM TRYSUNDA NATURRESERVAT

Växtlighet

Strändernas växtlighet präglas av underlagets brist på finsediment och här finns endast sand-, block- och klippstränder. Typiskt för sandstränderna är strandråg, strandärt och saltarv. I skrevor och mellan stenar träffar man på östersjötåg, salttåg, klapperstarr, strandglim och strandkrypa. Knutnarv, fjällnejlika, strandtrav och kärleksört är vanligast på strandhällarna.

I anslutning till hamnen ligger de sedan mycket lång tid använda gistvallarna. De är beväxta med lågvuxna och trampåliga gräsarter och ett flertal kulturväxter. Några av karaktärsväxterna är backtimjan, lomme, daggekåpa, sanddraba, femfingerört, blåklocka, gul fetknopp och fibblor.

Vegetationskartan visar fördelningen av öppen hällmark, hällmarkstallskog, tall-, gran- och barrblandskog samt ängsmarkens utbredning vid hamnen. Ca 27% av öarnas yta är produktiv skogsmark, där tillväxten emellertid är relativt låg. Skogen har under århundradena utnyttjats förhållandevis kraftigt för att förse fiskeläget med byggnadsmaterial, ved och betesmark.

I större skrevor och på grundvattenpåverkad skogsmark, t ex vid Skrubbfjället på Skrubbens västra sida är örtinslaget i vegetationen betydande. Av mer krävande arter finns t ex vispstarr, getrams, liljekonvalj, blåsippe, vanlig låsbräken, tibast, ormbär, träjon, skogstry och skogsolvon. Gran- och barrblandskog domineras normalt av blåbärsris, lingon, ekorrbar, skogsstjärna och gullris. Av mindre vanliga arter har noterats tuvbräcka, hårstarr, back-dunört, myskmåra och bergkorsört.

Mer detaljerade artlistor presenteras av Guvå & Rönnqvist 1975 och Edin & Holmgren 1975.

Djurliv

De högre däggdjuren gästar då och då Trysunda. Älg, rådjur och lo uppehåller sig tidvis på öarna. Hare och räv har en mer fast stam.

Fågellivet karaktäriseras av arter som hör till barrskogen och havet. I hällmarkstallskogen är rödstjärt, trädpiplärka, talltita och svartmes de vanligaste arterna. Bofink, bergfink och talgoxe är vanligast i granskogen. Dessutom förekommer bl a orre, ringduva, korp, järnsparv, gransångare, kungsfågel, rödhake, rödvingetrast, taltrast, grönsiska, korsnäbb och domherre. Gråspett har observerats i större antal om hösten (flyttning?).

Runt öarna häckar årligen ejder, svärta, tobisgrissla, småskrake, storskrake, fisk- och silvertärna. Skärpiplärka, roskarl, drillsnäppa och storskarv har observerats längs stränderna. De mest typiska fåglarna i fiskeläget och vid fågelberget på Skrubban är gråtrut, silltrut, havstrut, fiskmå och skratmå.

Fiskeläget

Historisk bakgrund

Den djupa och naturliga hamnen på Trysunda blev på grund av sitt skyddade läge i ett fiskrikt avsnitt av Bottenhavet tidigt utnyttjad av såväl långväga besökare som lokalbefolkningen i Nätra och Själevads socknar. Namnet Trysunda kan troligen härledas från de tre sund som leder in i hamnen.

Gävles fiskande borgerskap fick år 1557 ensamrätt till allt fiske utskärs och i öppet vatten längs hela norrlandskusten. Detta blev inledningen till en epok som varade ända till slutet av 1800-talet. Gävlefiskarna blev ett dominerande inslag i många hamnar inklusive Trysunda.

Bebyggelse i någon form bör ha förekommit på Trysunda åtminstone sedan fjärrfiskarna började besöka ön. Denna torde dock ha varit av mycket anspråkslöst slag.

Längs kusten utvecklade gävleborna under 1600-talet en allt livligare verksamhet. Förutom fiske sysslade man också med illegalt sk landsköp med kustsocknarnas inbyggare.

Trysunda bör ha fått en allt vidare betydelse under denna tid eftersom man uppförde kapellet på slutet av 1650-talet.

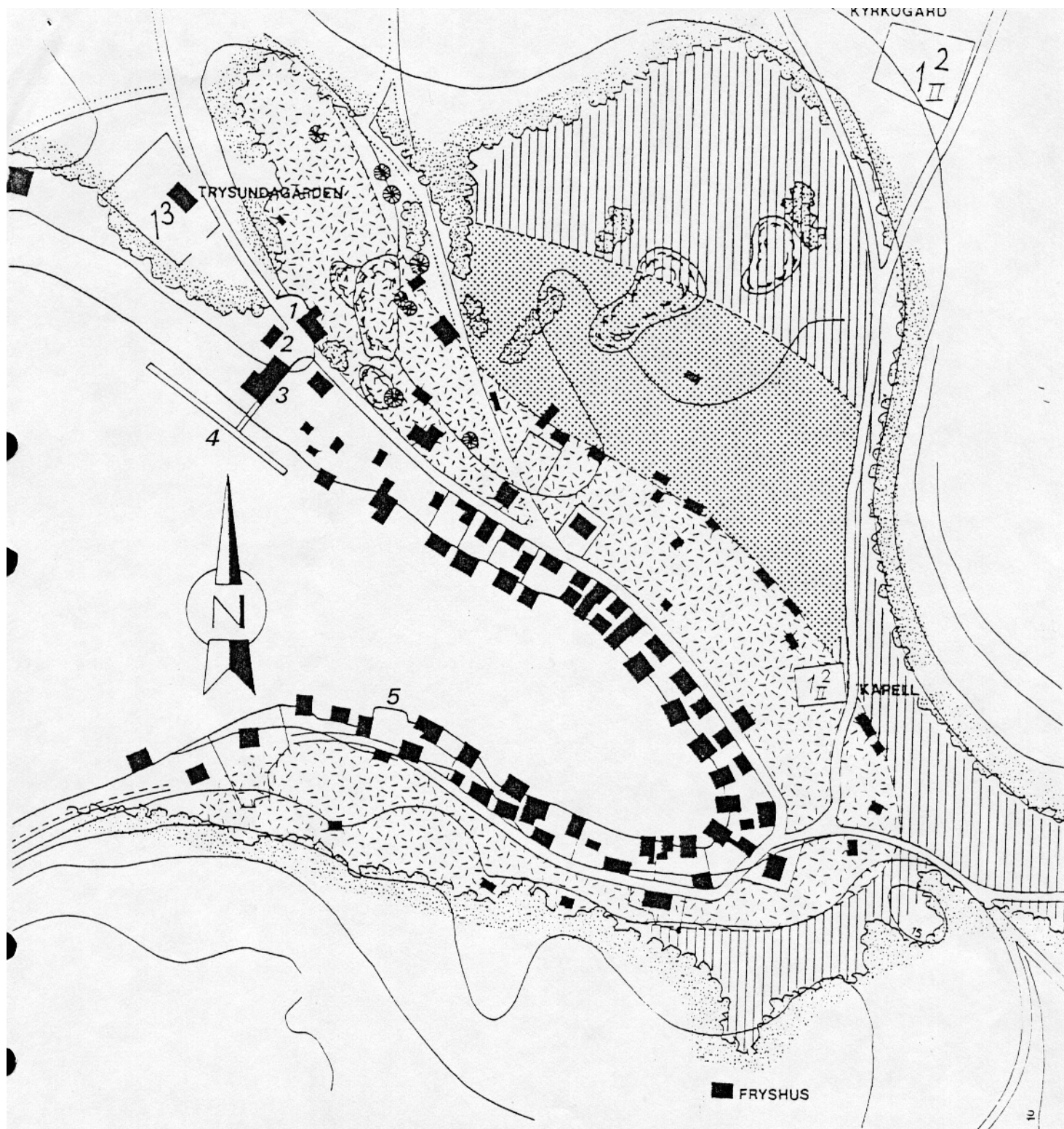
Vid sekelskiftet 1700 hade hamnen 22 st fiskebodas med tillhörande kokhus, vilket framgår av ett skattelägningsprotokoll från 1704. Av protokollet framgår vidare att hamnen borde kunna härbärgera 24 båtar vilket troligen har ett samband med hamnlagets existerande indelning i 24 fiskerättigheter.

Efter det formella upphävandet av gävlebornas fiskeprivilegier 1777 avtog fjärrfisket, fastän denna avveckling tycks ha fördröjts i norra Ångermanland. Härigenom kom Trysunda att under åtskilliga år att framstå som den kanske främsta gävlebohamnen.

Gävlefiskarnas antal föll emellertid snabbt mot slutet av 1800-talet. En till stor del obesutten fiskebefolkning från de närmast belägna socknarna övertog efter hand deras platser. Detta bidrog till ett uppsving för fisket. Befolkningen torde vissa somrar ha överstigit 200.

När fyra fiskarfamiljer övervintrade på Trysunda år 1886 inleddes en ny tid i fiskehamnens historia och vid sekelskiftet hyste hamnen till övervägande del enbart bofasta fiskare. Gävleborgarnas gamla fiskeläge började i vissa avseenden likna ett vanligt svenskt samhälle. Men på väsentliga punkter, som kom till uttryck bl a i bebyggelse och sociala funktioner bibehöll Trysunda sin egenartade särprägel.

År 1892 hade barnantalet blivit så stort att man kunde starta en skola på ön. Skolhus uppfördes dock inte förrän 1909. Antalet fiskare ökade och under mellankrigsåren uppnådde Trysunda sitt största befolkningsantal. Som mest fanns år 1934 177 mantalsskrivna på ön. En affär tillkom 1932.

BEBYGGELSESTRUKTUR

1. Affär
2. Informations-
byggnad
3. Servicebyggnad
4. Gästhamn
5. Ångbåtsbrygga

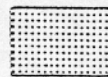
häll

skogsbyn

öppen mark

odlingszon

gistvall

0 100 m
Skala

Den minskade ekonomiska bärkraft som fisket fick efter andra världskriget medförde på Trysunda, liksom på andra håll, avfolkning. Ungdomen fann ingen tillfredsställande utkomst i fisket. De yrkesverksamma fiskarnas antal gick ner och inslaget av äldre människor ökade. Skolan lades ned 1967.

Nu är det bara fem åretruntboende yrkesfiskande familjer kvar på Trysunda, och alla är de på väg in i pensionsåldern. Huvuddelen av stugorna och sjöbodarna i hamnen nyttjas endast under några hektiska sommarmånader som sommarbostäder.

Beskrivning

Trysunda fiskeläge har ett vackert läge med sin bågformiga utsträckning runt viken. Invid hamnen står sjöbodarna tätt och är ofta byggda ut över vattnet. De äldre från fjärrfiskets tid är knuttimrade, de yngre något större och uppförda av plank och bräder. Sjögaveln har i regel en utbyggd bodsvale med brygga.

Boningshusen som vanligen kallas kokhus ligger i anslutning till och ofta sammanbyggda med sjöbodarna. Kokhusen har i stor utsträckning om- och tillbyggt utan att för den skull tappa sin genuina karaktär. Vidare finns nätstugor och andra uthus.

Ovan sjöbodarna och kokhusen löper bygatan parallellt med strandlinjen och ovanför den gistvallarna med sina ställningar för torkning av fiskedon. Här finns även några boningshus av senare datum som något bryter den traditionella byggnadsstilen.

Gistvallarna avgränsas på den norra sidan av ett stråk av uthus. I denna zon ligger också det med spjälstaket inhägnade 1600-talskapellet. Bakom uthusen finns här och där potatisland i den öppna ängsmarken som sträcker sig i en kil norrut.

Bebyggelsen i fiskeläget ger ett enhetligt och mycket tilltalande intryck även om andra material än den gängse röd och vita målade träfasaden förekommer.

Bebyggelsen är naturligtvis från början avsedd för fiskebefolkningen men är nu till största delen använd för fritidsändamål. Många av uthusen är också ombyggda för detta syfte.

I hamnens nordvästra del ligger gästhamnsanläggningen och affären och bortom den Trysundagården. I fiskelägets närhet finns tre sportstugor och ett kylhus med tillhörande uthus.

Endast "domänverkets stuga" ligger helt avskilt från fiskeläget. Tidigare har flera byggnader för olika ändamål funnits på andra delar av Trysunda och även på Skrubban. Dessa har emellertid antingen flyttats, rivits eller helt enkelt rasat samman.

Fiskeläget är ett av de allra bäst bevarade i länet och till skillnad från de flesta andra fortfarande levande med aktivt yrkesfiske. Miljön och byggnaderna är av kulturhistoriskt riksintresse.

Anordningar för friluftslivet

Gästhamn

Trysundahamnens läge inom den ångermanländska skärgården i kombination med det stora turistintresset för Höga Kusten under de senare åren har medfört en ökad besöksfrekvens på Trysunda.

För att kunna möta det ökade turisttrycket från båtfolk uppfördes i AMS regi 1975-77 en gästhamn i anslutning till den befintliga fiskehamnen. Gästhamnen består av brygga för ca 24 båtar, servicebyggnad, personal/informationsstuga, toaletter och sopstall. Servicebyggnaden rymmer kök, tvättstuga, duschar och bastu samt två uthyrningsrum.

Gästhamnen med servicebyggnad togs i bruk säsongen 1977. Den har fungerat bra och väl uppfyllt sin uppgift. Som komplement finns "domänverkets stuga" för uthyrning.

Försommaren 1986 kompletterades anläggningen med en affärsbyggnad uppförd av AMS. I affärsbyggnaden finns toaletter för allmänheten.

Stigar och rastplatser

Från hamnen på Trysunda leder ett system av stigar till attraktiva delar av ön, som utsiktspunkter, badvikar, solhällar och sevärdheter som Trappbergets sandstensterrasser och den gamla ångmaskinen intill stenbrottet vid Björnviken. Vid stigarna finns två vindskydd, eldplatser och toaletter. Nuvarande stignät fyller väl sin funktion och utnyttjas flitigt. Se karta.

På de andra öarna finns inga anordningar för friluftslivet.

TILLGÄNGLIGHET

Till Trysunda går reguljär båt.

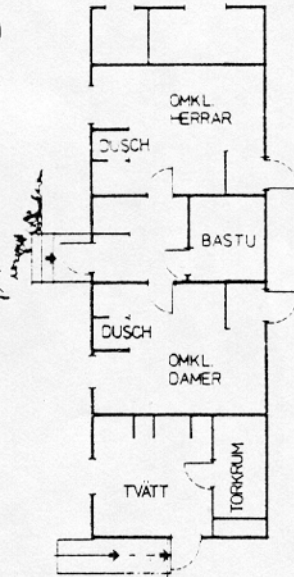
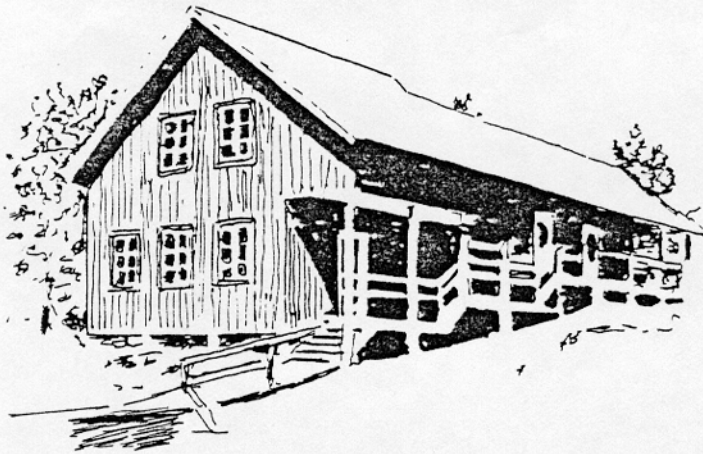
Tekniska anläggningar

Vatten

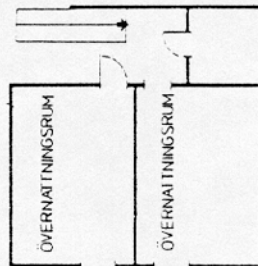
Vattenförsörjningen är ordnad genom en gemensam vattentäkt inom hamnområdet. Dess kapacitet är inte mycket större än maximala sommarförbrukningen. Örnsköldsviks kommun ansvarar för vattentäkten.

Affären och servicebyggnaden är anslutna till kommunala vattentäkten. Informationsbyggnaden får vatten genom en sommarledning från servicebyggnadens beredarrum. "Domänverkets stuga" har egen brunn. Duscharna i servicebyggnaden är försedda med myntautomater för att reducera vattenförbrukningen.

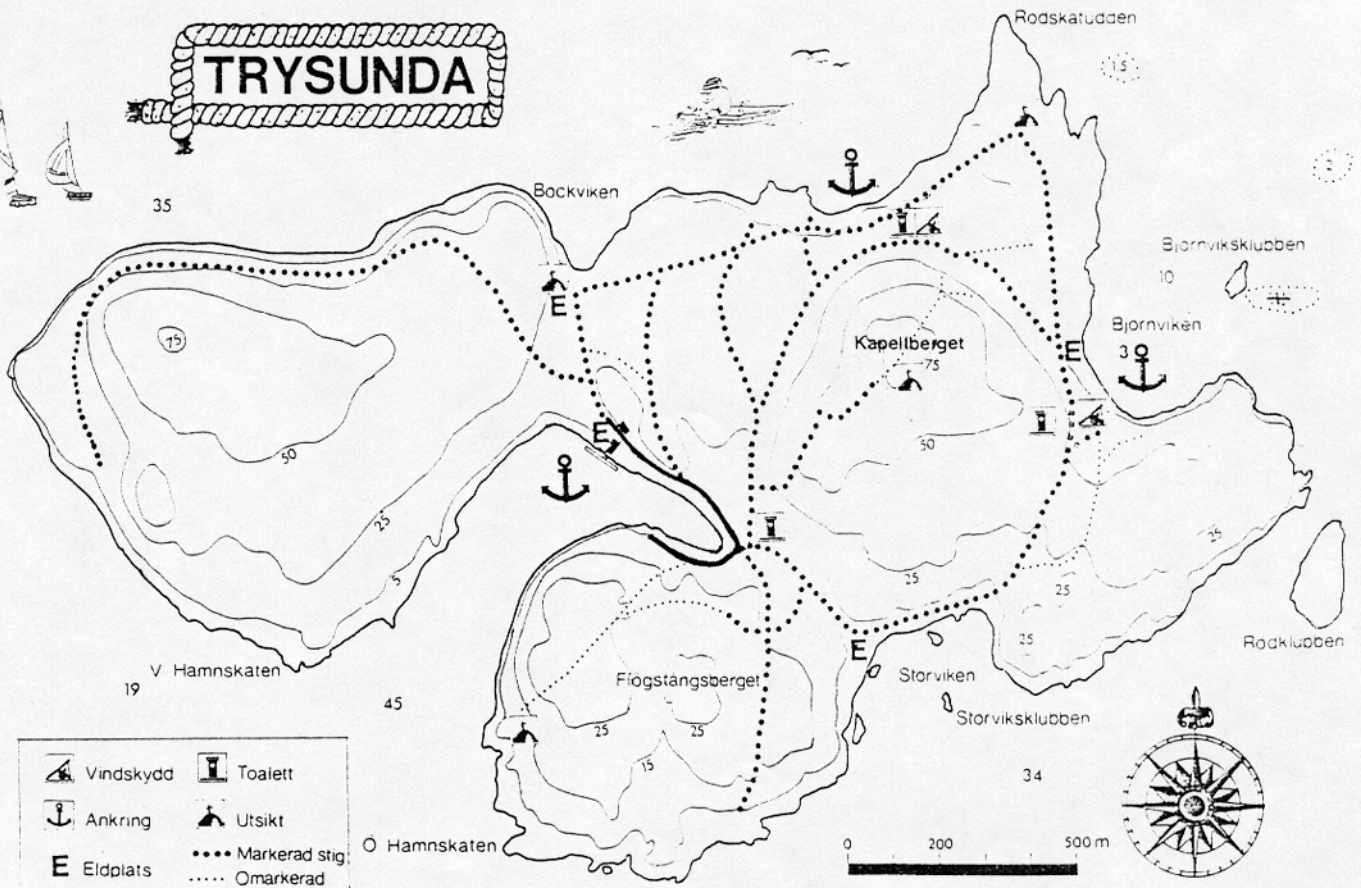
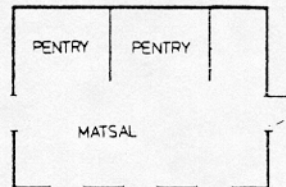
SERVICEBYGGNAD

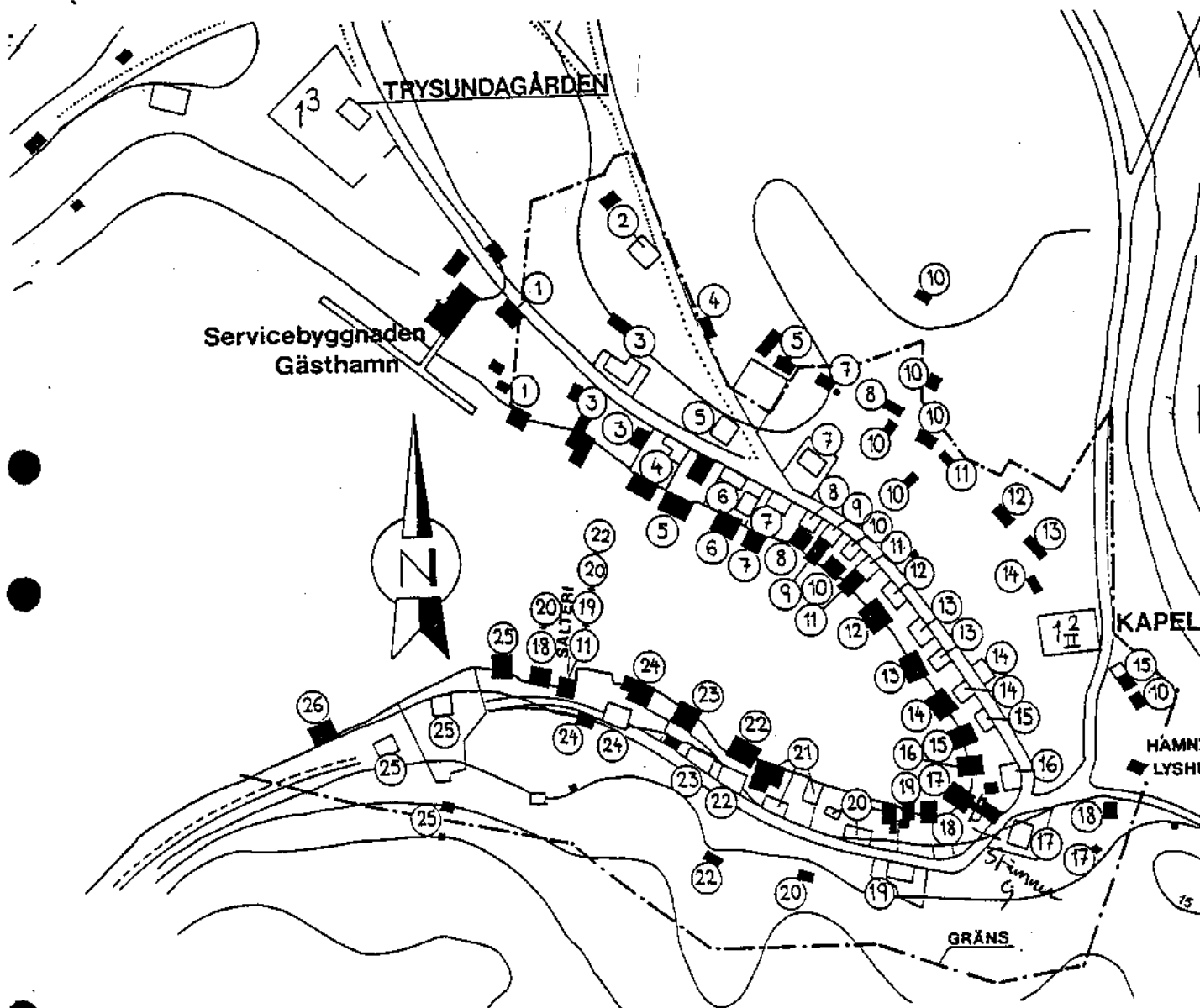

← ÖVERNÄNING

BOTTENVÄNING →

Medlemmar i Trysunda Fiskehamnsförening

1 <u>Astrid Vågberg</u>
Ö-vik, Järved	10 <u>Hans Norberg</u>
Härnösand	19 <u>Gustaf-Adolf Vågberg</u>
Trysunda
2 <u>Kjell Lundgren</u> ,
Stockholm	11 <u>Sven Lundström</u>
Trysunda
Konsum	20 <u>Sten Allan Vågberg</u>
Ö-vik
3 <u>John Wedin</u>
Ö-vik, Amäs	12 <u>Adolf Boman</u>
Ö-vik	21 <u>Maja Boman</u>
Ö-vik
4 <u>Lars Lundström</u>
Ö-vik, Domsjö	13 <u>Sigvard Norberg</u>
Köpmansholmen	22 <u>Åke Lundström</u>
Trysunda
Serviceanläggning
5 <u>Ola Lundström</u> ,
Trysunda	14 <u>Betty Göransson</u>
Ö-vik	23 <u>Lars Erik Norberg</u>
Trysunda
6 <u>Fritjof Lundquist</u>
Trysunda	15 <u>Maldo Norberg</u>
Ö-vik	24 <u>Allan Vågberg</u>
Ö-vik
7 <u>Ingemar Wedin</u>
Trysunda	16 <u>Gustaf-Adolf Lundström</u>
Köpmansholmen	25 <u>Siri, Sven och Åke Lundström</u>
8 <u>Per Lundblom</u>
Uppsala	17 <u>Hugo Lundgren</u>
Trysunda
<i>Ingvald Erik Johansson</i>	26 Fiskebod (Ågren)
9 <u>Lars Dalin</u>
Ö-vik, Husum	18 <u>Olle Viklund</u>
Ö-vik	--- Gräns för hamnföreningens område

Avlopp

Fem hushåll har vattentoaletter och trekammarbrunn. Övriga använder torrtoaletter. Spillvatten släpps ut i hamnen. Servicebyggnaden, informationsbyggnaden och affären (med två allmänna toaletter) är anslutna till en infiltration-sanläggning vid Bockviken dit avloppsvattnet pumpas (endast för sommarbruk). Staten ansvarar för infiltrationsanläggningen och pumpen.

Sophantering

De sopor som produceras på ön bränns i en ugn vid Bockviken enligt länsstyrelsens beslut den 27 augusti 1982. Örnsköldsviks kommun ansvarar för ugnens drift. I skötselinstruktionen står att alla restprodukter som aska och oförbränt material, efter mellanlagring i anslutning till ugnen, kommer att transporteras till kommunens soptipp på fastlandet.

Brandskydd

Motordriven brandspruta finns i servicebyggnadens förråd.

El- och telenät

Se beskrivning i "Trysunda, inventering - program - skötsel" s 54-55.

Nyttjanderätter

Fastigheten Trysunda 1:1 belastas av följande nyttjanderätter:

Trysunda fiskehamnsförening: Markupplåtelse för fiskeläget 10,7 ha, husbehovstäkt, husbehovsvirke 50 m³sk/år nötkreatursbete och småviltsjakt 10,7 ha (hamnområdet).

Trysunda fiskehamnsförening: Trysunda tillhörande vatten, fiske.

Hans Näslund: Sportstugetomt 0,04 ha

Åke Lindström: Sportstugetomt 0,18 ha

Hans Larsson: Sportstugetomt 0,14 ha

Gerd Visén: Sportstugetomt 0,25 ha

Sten Allan Vågberg: Tomt för fryshus 0,16 ha

Övre Norrlands Lotsdistrikt: Mindre ledfy

Televerket: Tomt för mindre kabelhus

Örnsköldsviks kommun: Område för sopförbränningsugn ca 300 m².

Trysunda Jaktlag gm Haldo Norberg: Småviltsjakt

Litteratur

- Edin, G & Holmgren, G 1975: Skrubban, en ångermanländsk ö.
- SNV PM 641. Stockholm.
- Guvå, L 1970: Naturvårdsinventering i Västernorrlands län.
Del 1. Ångermanland: Nolaskogsdelen. Stockholm.
- Guvå, L & Rönqvist, L-G 1975: Skötselplan Trysunda. -
Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Stencil. Härnösand.
- Guvå, L & Rönqvist L-G 1983: Trysunda, en ö i Höga Kusten.
- Bjästa.
- Höga Kusten-kommittén 1974: Höga Kustenutredningen, huvudrapport 1974. - Vasa.
- Jasek, D V & Röntfors J 1979: Trysunda - inventering, program, skötsel av Trysunda naturreservat. - Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Härnösand.
- Lundbom, H 1899: Berggrunden inom Västernorrlands län.
- Sveriges geologiska undersökning, ser C nr 177.
- Stockholm.
- Nilsson, N J 1970: Bottenhavskust. - Stockholm.
- Norberg, H: PM angående Trysunda fiskeläge. - Stencil.
1974-01-18.
- Sobral, J M 1913: Contributions to the Geology of the Nor-
dingrå Region. - Uppsala.
- Sveriges Geologiska Undersökning 1981: Höga Kustens geologi
- Folder utgiven av länsstyrelsen i Västernorrlands län. - Härnösand.
- Söderlind, P 1919-1920: Nordångermanländska fiskelägen. Ur
Från Ådalar till fjäll. Härnösands stifts julbok 1919-1920. - Härnösand.
- Ångermanlands Ornitologiska Förening 1974: Ångermanländska
kustfåglar - inventering. - Länsstyrelsen i Väster-
norrlands län. - Härnösand.

Disposition och skötsel av mark, vegetation och vatten.

Övergripande mål

Ändamålet med reservatet är att

- vårda och bevara öarnas särpräglade natur- och kultur- miljöer
- främja den fastboende fiskarbefolkningens arbete och boende på Trysunda

Generella riktlinjer för skötselområden

- 1) Avverkning, täktverksamhet och annan grävning i marken ska inskränka sig till de behov som är förknippade med fiskelägets och friluftslivets behov, vilket bl a regleras i fiskehamnsföreningens arrendeavtal med staten. Hamnföreningen har rätt till högst 50 m³sk/år i husbehovsvirke, husbehovstäkt, nötkreatursbete och småviltsjakt (10,7 ha).
- 2) Ledningsgator, stigar och ev siktgator av betydelse för fiskarna ska kunna röjas utan hinder av reservatsbestämmelserna. Hamnföreningens uttag av husbehovsvirke ska utsynas av naturvårdsförvaltaren, liksom röjningar och gallringar i anslutning till sommarstugetomter.

Reservatet indelas i tre skötselområden:

1. Skrubban, Ällön, Klösan, Trysundaholmen och område 1 på Trysunda.

Häll- och skogsmark samt stränder.

Inga skötselåtgärder. Lämnas till fri utveckling med undantag för ledningsgator och strövstigar.

2. Skogsmark i de centrala delarna av Trysunda.

Produktiv skogsmark med gran- och tallskog i anslutning till fiskeläget. Inom detta område får husbehovsvirke tas. Området inramar fiskeläget och här finns vägarna och de mest utnyttjade strövstigarna.

Det är viktigt att virkesuttagen görs med stor hänsyn till naturmiljön med små hyggesluckor, välavvägda gallringar och stor hänsyn tagen till återväxtmöjligheter och risken för stormfällningar. Hänsyn skall även tas till viltvården, varvid boträd och en del täta skogsbryn lämnas. Olikåldriga bestånd ska eftersträvas och äldre tallar sparas i största möjliga utsträckning.

Virke för avsalu får inte avverkas.

3. Öppen mark vid fiskeläget, kyrkogården och äldre inäga.

Ängsmark, odlingar, gistvallar och bebyggelseområdet.

Hamnföreningens område ska hållas i vårdat skick genom hamnföreningens försorg. Övrig öppen mark bör hållas öppna även i framtiden. Rotryckning av sly, röjningar

och viss slätter torde vara lämpliga skötselåtgärder. Om ekonomin tillåter bör detta arbete utföras av reservatsförvaltaren. Fårbete kan vara ett alternativ, men fungerar bara om någon på ön sköter djuren.

Kapelltomten och kyrkogården förvaltas av Nätra församling.

Den öppna marken i anslutning till vägen mot Bockviken ska i första hand nyttjas för friluftslivets behov. Detta område, med närhet till toaletter och soptunnor, bör anvisas för camping och ev tillkommande turistlogi i form av småstugor.

Generella riktlinjer för vattenområdet

Fiske med fasta redskap ska arrenderas ut till Trysunda fiskehamnsförening.

Jakt

Jakt ska ske i viltvårdande syfte. Älg- och småviltjakten utanför hamnområdet ska i första hand arrenderas ut till personer som är medlemmar i fiskehamnsföreningen. Älgjakt ska bedrivas de år älg har vandrat ut till öarna. Någon stadigvarande älgstam ska inte få finnas på öarna.

Inom hamnområdet har de där bosatta rätt till småviltsjakt (10,7 ha) enligt avtal.

Husbehovstäkt

Grustäkt för husbehov ska ske i nuvarande grusgrop (se beslutskartan). Enligt arrendeavtalet har fiskehamnsföreningens medlemmar rätt att "avgiftsfritt ta sten, grus, sand, lera och torv som erfordras för byggnaderna vid fiskeläget eller för skötsel av den arrenderade jorden". @ A1 i reservatsbeslutet gäller inte för mindre mängder av nämnda produkter och de kan fritt tas på Trysunda. Allt avsalu är förbjudet.

Tekniska anläggningar

Luftledningarna inom det kulturhistoriskt intressanta fiskeläget bör i första hand ersättas med jordkablar eller i andra hand samlas längs bygatan (Televerket och Vattenfall).

Brandförsvaret bör förstärkas (kommunalt ansvar).

Vatten- och avloppsfrågorna, sophanteringen och de allmänna toaletterna fungerar i dag tillfredsställande.

Naturvårdsförvaltaren har ansvaret för den avloppspump och infiltrationsanläggning som är kopplad till gästhamnsanläggning och affär.

Byggnader och andra anordningar för rekreation och friluftsliv

Övergripande mål

Reservatet ska säkerställa tillgängligheten och underlätta för rörligt friluftsliv i området i den mån detta inte står i strid mot de övriga syftena med reservatet (se beslutet). Gästhamn med servicebyggnad, informationsbyggnad, affär och "domänverkets stuga" ska nyttjas på sätt som ger god service till den besökande allmänheten. Ytterligare utbyggnad av serviceanläggning och strövstigar ska ske med restriktivitet, med hänsyn till fiskelägets markbehov och kapacitet att ta emot ytterligare besökare.

Eventuella nya byggnader lokaliseras i första hand till bygatans förlängning mot Bockviken.

Generella riktlinjer

Anläggningen kan endera drivas genom naturvårdsförvaltarens försorg eller hyras ut helt eller delvis till lämplig rörelseidkare. Den ska ekonomiskt inte belasta anslaget för vården av naturreservatet. Naturvårdsförvaltaren ska i egenskap av fastighetsförvaltare vintra in anläggningen om hösten och ställa den i brukbart skick igen om våren.

Behovet av bostad till den som driver affären är uppenbart och en byggnad för ändamålet bör uppföras i anslutning till affären/informationsbyggnaden. Behovet och lämpligheten av ytterligare byggnader för uthyrning till turister får utredas vidare.

Befintligt stigsystem med vindskydd får anses vara ändamålsenligt och behöver i dagsläget inte byggas ut.

Skötsel

En checklista över de moment som ingår i skötseln av serviceanläggningen, bryggan och affären ska upprättas av förvaltaren.

Befintliga vägvisare ska bytas ut och kompletteras med trävägvisare med urfräst text. Behovet av ytterligare torrtoaletter ska ses över. Stigsystemet ska hållas i gott skick och städas regelbundet under högsäsong.

I den löpande skötseln ingår att hålla med ved vid vindskydden.

Information

Informationstavlor ska sättas upp vid ångbåtsbryggan, gästhamnen, Bockviken och Björnviken på Trysunda.

I informationsbyggnaden har hittills sommartid funnits en värd/värdinna som turistinformatör och ansvarig för serviceanläggningens drift. Denna verksamhet bör fortsätta och finansiellt delas mellan kommun, länsstyrelse och statens naturvårdsverk.

Utmärkning av reservatets gräns

Gränsmarkering ska utföras av skogsvårdsstyrelsen enligt svensk standard (SIS 03 25 22) där gränsen inte utgör strandlinje.

Tillsyn

Förvaltaren ansvarar för tillsynen om inte annat anges i avtal.

Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder genom att ange skötselområde, åtgärd samt tidpunkt, se bilaga 1.

Revidering av skötselplan

Planen ska revideras vid behov. En översyn av planen och en bedömning av behovet av revidering bör ske senast 1997.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Ekonomisk utredning

Denna utredning har gjorts av naturvårdsenheten, länsstyrelsen 1987.

Kostnaderna för att hålla gästhamnen med tillhörande byggnader och affären i vårdat skick ska ses som ett intresse för turistnäringen och belasta näringen på lokal- och/eller regional nivå. Hittills har verksamheten varit självfinansierande.

Sophantering, vattenförsörjning och brandskydd är en kommunal angelägenhet.

Anslaget för vård av naturreservat ska nyttjas för vård av mark, vegetation och friluftsanordningar utanför gästhamn-sanläggningen. Beräknade kostnader:

Istandsättningsåtgärder för information, vägvisning och gränsmarkering	20 000 kr
Årligt underhåll och tillsyn	10 dg+15 000 kr